

A nyelvnek mindent szabad. De *nekem* szabad-e?

Csak az élőkről és a holtakról lehet mondani valamit. A muselmanról csak hallgatni lehet. A muselmann látványától megfűlnak a szavak.

Csak írás közben vagyok boldogtalan. Grammatikális állapot.

Minden reggel kb. két órát gondolkodom, és ügyelek rá, hogy ne írjak le közben semmit.

"Ich schreibe ein Buch um zu sehen, was drin ist."

Papa, kérem, egyen egy kis mézet. Ne haljon meg ünnepnapon.

Honnan ered az az ellenállhatatlan ellenszenv, amint meglátom ezeket a széthízott, lapos arcú, tréningruhás embereket? Hurkásan gyűrődő hasukon övtáska, csak szétvetett lábbal tudnak ülni, rendszerint összekulcsolják zsíros kezüket az ölükben, maguk elé prüszkölnek, és kevesebb értelem látszik a szemükben, mint egy tompa állat tekintetében. Valószínűleg éppen onnan ered az ellenszenvem, ahonnan az övéké, ahogy itt ülnek velem szemben, és bambán bámulják a keresztbe tett lábamon szétnyitott könyvet, és ahogy rajta jegyzetelek.

A szó csak összezavarja az imát.

"A *Hard Rain* - valami történni fog." (Dylan) Ezek szerint tökéletesen megértettem.

Az indiai zárandokok, mivel nincsenek hozzászokva a magaslati levegőhöz és a klímához, rendszerint lovon járnak be az utat. A tibetiek nem értik őket, mert szerintük így csak a ló és nem a lovas szerzi az érdekemet.

Az írás a nyughatatlanság kezelése, kordában tartása. Az író a hiúz Goya képén. ("[Ha alszik az értelem, előjönnek a szörnyek.](#)")

1982-ben, az aacheni lakás erkélyén, azt mondtam TGÁ-nak: Egy regény minden mondatából kellene újabb regényeket írni. Ma úgy gondolom, a regényekből kellene egy-egy mondatot írni.

Csak a kétkedők és a tétovázók hoznak létre hiteles irodalmat. A többiek szemfényvesztők, bűvészek, akik vakon hisznek a saját mutatóványaikban.

Különös, hogy az írók mennyivel jobban írnak a klinikai halál pitvarában. Én hallgatni fogok, hogy még jobb legyek.

Handke az összes füzetét megtartja. *Ez is* egy gesztus.

A betű a szellem ornamentikája. Funkciója pontosan az, mint minden más dekorációnak: díszítés. És éppen annyi köze van az alapfelépítményhez, mint amennyi az ornamentikának az épületszerkezethez.

Gyakorlatilag az egész napom várakozással telik el. Várom azt a két órát, amikor leírhatom azt a jobban vagy rosszabbul sikerült 10-15 mondatot. Nem különösebben mozgalmas élet.

Nincs humorom az öregséghez.

Az első szó leírása óta minden plagiát. Ezért érdektelen ez az egész copyright hóbörgés. Ha szórol szóra, a vérnyomásommal, zsigereimmel lemásolom a Hamletet, akkor az az én Hamletem.

Azt mondja I. B., hogy az írók, a költők egy háborút sem tudtak megakadályozni. De egyet sem robbantottak ki. És ez nem csekélység.

Ahol gyilkolnak, csend van. Irtóztató csend.

A kritika és a kiadók nyomora. Képtelenek életműben, egészben, összefüggésben gondolkodni. Ugrálnak egyik cölöpről a másikra, ahelyett hogy megpróbálnának vizen járni.

Mintha lassan, befelé olvadna a test. Tudatmódosulás az álom felé. Az idősíkok közötti határok elmosódása. Felfokozott észlelés. Nem szédülés, hanem mintha húznának egy irányba.

Az alkotási folyamat különös útjai. A kút mélyéről egyszer csak fölbukkanni, kiszállni az aknából, odaülni az íróasztalhoz, és egy hónap alatt leírni a *Luxembourg*-ot. Elképesztő. És nem tudom, ki gubbasztott a kút mélyén, és azt sem, ki jött fel onnan.

Buber naívsága: "Das Problem des Menschen". Valójában: Der Mensch als Problem.

A művész társadalmi termék, a művészet viszont a társadalmon kívül áll.

Gyakorlatilag az történt, hogy a poétikában rejlő unalom erotikájában - legalábbis a számomra - túlsúlyba került az unalom.

Most gépelem a NN-ből: "Az írás mint kézitusa."

A holocaust civilizációs állapot.

Vajon mit álmodik, aki a halálba álmodja magát?

"Csak egy fogalomban tudok gondolkodni, a holocaust fogalmában. Ez az egyetlen rejtély, ami valóban érdekel. Ha ez magyarázható, akkor magyarázható az ember."

Az irodalomban Kafka, Proust, Joyce, Beckett ellenére sem történt meg az a fajta modernizáció, ami pl. a képzőművészetben vagy a zenében. Az irodalomnak nem volt Duchampja vagy Cage-e.

"Mein Teil, es soll verloren gehen." (Az én részem menjen csak veszendőbe.) Nincs szükség az imperatív gesztusra. A részem a kimondással megy veszendőbe, az önmagát önmagával fölszámoló nyelvvel.

Egész nap irodalommal foglalkozom. Irodalmi szándékaim meghiúsításával.

Az öngyilkossághoz kell egy bizonyos fokú bizalom a halálban. Én (még) nem bízom (eléggő) a halálban.

Majd ha a legparányibb késztetés is kialszik bennem, és a legparányibb nyugtalanság, hogy nincs már bennem az a fölösleges késztetés, akkor talán megértettem valamit abból, amiről úgy képzelem, érthető belőle bármi is.

Der Text macht mich fähig zu überleben und [...] unfähig zu leben.

Azt mondják, sose mozdulok ki. Miközben minden nap háromszor megkerülöm a földet.

Gott hat die Sprache [...] zu schweigen.

Irodalmi "anyagcsere" - részben ezt nevezte Dürrenmatt szövetnek, Stoffnak. A kritikusok néha összekeverik az anyagcserét a kiválasztással, ezért finnyáskodnak, ha valaki láthatóvá teszi a folyamatot.

A csendbe vetett bizalom elvesztése. Minden szó erről szól. A csend bemószerolása, beárulása.

Was wir machen, ist absolut belang- und bedeutungslos. Kunst.

Az író az, amit írnak róla.

Mert összefogdosod a világ összes lepkéjét, még semmit sem értesz a lepkék életéből.

Nem különös, hogy éppen Cioran mondja: "Man schreibt nicht, weil man etwas zu sagen hat, sondern weil man *Lust* hat, etwas zu sagen." Ich hatte nie etwas zu sagen und noch weniger Lust, etwas zu sagen.

Nekem sosem volt folytonos biográfiám, mindig csak párhuzamos életrajzaim voltak. Talán az lehet még a feladatomban, hogy megtaláljam bennük a folyamatos szálát, mintegy fölfűzzem őket rá. De nem most.

A human rettenetet éppen úgy reprodukálja a tettes, mint az áldozat. Az előbbi, ahogy gyilkol, az utóbbi, ahogy pusztul.

Mein Alltag ist das Passepartou.

Wenn das Fleisch stirbt, stirbt der Geist nicht. Nur meiner.

Az autentikus kudarcért ugyanúgy meg kell küzdeni, mint az autentikus sikerért. Melyik utat választja az ember, illetve/vagy melyik út választja őt, elsősorban alkati kérdés.

A tudatunkon keletkezett kép "elállja" a kilátást arra, ami van, akárcsak Magritte *La condition humaine* című képén. Amikor tehát a van-ról beszélünk, akkor a "kópiáról" beszélünk, és ha elemezzük, akkor további "kópiákkal" vetjük össze, nem azzal, ami valóban van.

"Zwischen Wahn und Praxis". Ezt a könyvet kerestem álomban.

Én nem tudom abbahagyni, K. nem tudja elkezdni. Két sorsvariáció, és mindkettő ugyanoda vezet.

Isten sehol sincs, vagy mindenütt ott van. Ez, végsősoron, ugyanaz.

Láttam beteg embert, öreget és halottat. De nem jöttem rá az értelmére.

A nyolcvanas évek elején úgy éreztem, hogy ami körülöttem zajlik szélhámosság és nem művészet. Úgy gondoltam, akkor szélhámos leszek, majd leleplezem magam és ezzel magát a szemfényvesztést is. Munka közben viszont rájöttem, hogy éppen ez a szélhámosság a művészet.

G-vel álmodtam. Mivel az elmúlt hetekben kizárólag halottakkal álmodom, valószínűleg G. sem él már.

Annyiféle realitás van, ahányat elgondolok. És mindegyik megingathatatlan és irreális.

Hasfelmetsző Jack éppen úgy az ősöm, mint Teréz anya. És éppen így a fiam és a lányom is.

Az erényes, normális élet mai értelemben az önmagát beszöví pók élete.

Az emlékezés, amikor egy illúzió megkísérel egy másik illúziót rekonstruálni.